

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze k bakalářské práci

Monetární politika a její vliv na hospodářský růst v Kazachstánu

Marina Abritanova

Cíle

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza vlivu monetární politiky země na hospodářský růst. Jinými slovy práce měla zhodnotit, jak monetární politika ovlivňuje hospodářský růst státu.

Metodika

Z hlediska metodologie je práce složena ze tří částí. V první části se pozornost zaměřila na tvorbu teoretického základu pro zkoumanou problematiku. Prozkoumaly se v ní pohledy na ekonomický růst, hospodářskou politiku a samozřejmě na monetární politiku. Přitom středem pozornosti byly nejčastěji užívané směry: keynesiánství a monetarismus. V této části práce bylo rozebráno, jak zastánci uvedených teorií hledí na monetární politiku, jaké nástroje považují za účinné a čeho se doporučují vyvarovat. Samozřejmě budou zohledněny i jiné teorie, avšak jen okrajově.

V praktické části práce se již rozebírala monetární politika země v souvislosti s hospodářským růstem. Provedena byla analýza používaných nástrojů, subjektů podílejících se na provádění monetární politiky, a zhodnocen byl i současný a minulý přístup vůči monetární politice.

Údaje pro vytvoření praktické části práce jsou získány z veřejně dostupných zdrojů.

Výsledky a diskuze

Tato bakalářská práce byla věnována tématu, které je zcela klíčové v dnešní době: jedná se o hospodářský růst země. Jako příklad byl zvolen stát Kazachstán, který již delší dobu přitahuje pozornost firem z celého světa.

Samozřejmě základem ekonomické prosperity země jsou obrovská naleziště nerostných surovin, zejména ropy a zemního plynu, avšak je třeba vzít v úvahu i to, že stát ve srovnání s okolními zeměmi je na zcela jiné úrovni. Sousední státy, jako třeba Turkmenistán nebo Uzbekistán, i když mají velké zásoby nerostných surovin, nedokáží přilákat tolik zahraničních investorů a být středem pozornosti a dění ve střední Asii, jako je tomu v případě Kazachstánu.

Je zcela zřejmé, že problém hospodářské krize neskončil. V současné době USA již nejsou zdrojem krize, ale epicentrum krize se přesunulo do Evropy, zejména do států eurozóny. Je zřejmé, že tato situace ovlivní i bankovní sektor Kazachstánu. Centrální banka země by měla dát větší důraz na krizi eurozóny a dluhové krize eurozóny. Je nutné se za každou cenu vyvarovat držení finančních aktiv pocházejících z tzv. zemí PIGS.

Na rozdíl od většiny sousedních zemí (zejména Turkmenistánu a Kyrgyzstánu) je Kazachstán velmi silně integrován do mezinárodních financí. Kvůli tomu ale dochází i k větší zranitelnosti daného sektoru.

Na druhou stranu je zřejmé, že Kazachstán díky větší otevřenosti své ekonomiky na tom výrazně profituje. Zde je značná role centrální banky, která neustále pracuje na uvolnění pohybu kapitálu.

Mnozí experti, zejména západní, kritizují monetární politiku země, především kvůli tomu, že je příliš závislá na vůli prezidenta. Jenže zcela zapomínají na zvláštnosti kazašské ekonomiky a nutnost všech vládních a státních struktur „táhnout za jeden provaz“.

Díky silné propojenosti vládních podniků, vlády a centrální banky se dosahuje velmi účinných kroků, protože hospodářská politika je díky tomu velmi koordinována. Tím se vytvářejí velmi vhodné podmínky pro hospodářský růst. Zahraniční investoři jsou zcela přesvědčeni o stabilitě země a domácí firmy se nebojí investovat a nevyhýbají se investičním aktivitám v zahraničí.

Podle mého názoru problémem kazašské ekonomiky není ani tak podíl těžebního sektoru, se kterým pochopitelně centrální banka nic nemůže udělat, ale stále existující nedůvěra občanů ve vlastní měnu.

Bohužel, a to mohu potvrdit na základě vlastních zkušeností, lidé a firmy drží své úspory spíše v cizí silnější měně (zejména v eurech nebo dolarech). Centrální banka ovšem danou situaci nevnímá jako negativní a její aktivity v odstranění dolarizace ekonomiky nejsou tak zjevné.

Z předchozího výkladu je zcela zřejmé, že centrální banka ve své politice vychází především z podpory velkých bank. Samozřejmě tato snaha je velmi dobře odůvodněna, protože čtyři největší kazašské banky mají zcela klíčový vliv na ekonomiku.

Na druhou stranu je třeba počítat s tím, že se tímto krokem v kazašské ekonomice vytváří problém společností too big to fail. Jinými slovy vzniká situace zcela privilegovaných podniků, které budou za každou cenu zachráněny státem, neboť jejich pád bude mít ve výsledku zcela kritický dopad na ekonomiku. Tato situace může vést k tomu, že se vedení těchto bank nebude chovat zodpovědně a bude přistupovat na velmi rizikové transakce.

Dále je vidět, že kazašská centrální banka ve své snaze zapůsobit na hospodářský růst za každou cenu se snaží přilákat peníze do ekonomiky. Samozřejmě je to pozitivní snaha, vždyť volné peníze jsou hybnou silou ekonomického rozvoje. Na druhou stranou je nutné počítat s tím, že může dojít k „přehřátí“ ekonomiky a peněz bude tolik, že se vytvoří velmi značné tlaky na inflaci.

Je zřejmé, že centrální banka Kazachstánu ve snaze povzbudit ekonomický růst ve své zemi se neustále snaží aplikovat nové finanční instrumenty a zavádí novinky na finanční trh. Samozřejmě je to pozitivní snaha, avšak je nutné počítat i s tím, že třeba v USA kvůli této snaze se objevila sekuritizace produktů komerčního bankovníctví, která nastartovala hospodářskou krizi – jedná se pochopitelně o subprime hypotéky, které byly sloučeny do několika balíčků a následně odprodány na trhu jako jeden cenný papír.

Z předchozího výkladu jasně vyplynulo, že v hospodářské politice Kazachstánu zcela klíčovou roli hraje fiskální politika a monetární politika se jí musí podřídít. Monetární politika země je v podstatě jedním z pomocníků fiskální politiky. Vedení země by mělo pamatovat na to, že takový přístup v budoucnosti může vést k tomu, že stát v podstatě nahradí soukromý sektor sám sebou a dojde k úplnému vytěšňovacímu efektu.

Jedním z důvodů vlivu na hospodářský růst země je vhodná a efektivní monetární politika země, díky které se v Kazachstánu vytvořil zcela efektivní a vůči rizikům odolný systém komerčního bankovníctví.

Vliv monetární politiky na rozvoj státu je možné rozdělit do tří fází. V první fázi bylo nutné ihned po oddělení od Sovětského svazu vytvořit vlastní měnu, zkrotit inflaci a nedopustit kolaps ekonomiky v důsledku krize likvidity. Tento cíl centrální banka vzorově zvládla.

V další fázi bylo nutné vytvořit podmínky pro fungování komerčních bank a zajistit právní rámec pro jejich fungování. Díky tomuto kroku se kazašské podniky mohly opřít o svůj bankovní sektor a bez obav podnikat.

V době hospodářské krize centrální banka státu ukázala, že předchozí předkrizové kroky byly velmi vhodné a žádná z kazašských bank nezkrachovala. Kromě toho na rozdíl od velice rozvinutých zemí EU kazašská vláda neutratila ani jedno euro na záchranu bank a nikdy neručila za jejich závazky.

Samozřejmě na konci práce bylo poukázáno i na negativní skutečnosti v činnosti centrální banky a celkovém provádění monetární politiky země. S těmito názory se ale neztotožňuji.

Na základě výše uvedených tvrzení je možné uvést, že hlavní cíl této bakalářské práce - analýza vlivu monetární politiky země na hospodářský růst - je možné považovat za splněný.

Literatura

1. HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005. 539 s. ISBN 80-7179-380-9.
2. HOLMAN, R. *Ekonomie*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 696 s. ISBN 978-80-740-0006-5.
3. HOLMAN, R. *Makroekonomie*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 420 s. ISBN 80-7179-764-2.
4. JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice I: Peníze a platební styk*. Praha: Grada Publishing, 2013. 664 s. ISBN 978-80-247-3893-2.
5. KLJASHTORNYJ, S. a kol. (Кляшторный, S). *Kazachstan: letopis trech tysjacheletij*. (Казахстан: летопись трёх тысячелетий). Almaty: Rauan, 1992. ISBN 5-87495-008-7.
6. KOHOUT, P. *Finance po krizi. Evropa na cestě do neznáma*. 3. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. 328 s. ISBN 978-80-247-4019-5.
7. KUZHEMBAJLY, A (Кужембайлы, А). *Istorija respubliky Kazachstana*. (История Республики Казахстана). Almaty: Filoant, 2003. 392 s. ISBN 996547706X.
8. MÁČE, M. ROUSEK, P. *Makroekonomie pro technické školy*. Praha: Grada Publishing, 2013. 216 s. ISBN 978-80-247-4575-6.
9. MANKIW, G. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing, 1999. 768 s. ISBN 978-80-7169-891-3.
10. NEHYBOVÁ, Marta. *Bankovní služby nejen pro podnikatele*. Brno: Miroslav Nehyba, 1999. 140 s. ISBN: 80-902645-4-9.
11. POLOUČEK, S. a kol. *Peníze, banky, finanční trhy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2009. 415 s. ISBN 978-80-7400-152-9.
12. *Respublike Kazachstan 15 let: dostizhenija i perspektivy nauchno-praktičeskaja konferencija (28 nojabrja 2006 g.)*. (Республике Казахстан 15 лет: достижения и перспективы научно-практическая конференция (28 ноября 2006 г.)). Almaty: Kazakhstanskij institut strategičeskich issledovanij pri Prezidente Respubliki Kazachstan, 2007. 203 s. ISBN 978-601-7242-05-8.

13. ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН (ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН). Centrální banka Kazachstánu: Almaty, 2015.